

La gran divergència

Les ciutats, estats i empreses amb més èxit d'Amèrica del Nord estan deixant enrere la resta.

© The Economist

En la fàbrica Nuvotronics de Durham, Carolina del Nord, petit és sinònim de bell. L'empresa, fundada el 2008, utilitza un procés similar a la impressió en 3D per construir xips en miniatura per a avions i satèl·lits. Normalment, aquests xips tenen la grandària d'una pastilla de xocolata; els artefactes de Nuvotronics són més petits que una pastilla de menta. Aquesta innovació és lucrativa: cada quilogram estalviat abarateix 15.000 dòlars el llançament d'un satèl·lit. Nuvotronics forma part d'un grup d'empreses d'alta tecnologia que ha augmentat el PIB de Durham per persona un 28% des del 2001. No obstant això, Carolina del Nord va créixer globalment solament un 3% en aquest mateix període. L'èxit de Durham reflecteix una nova tendència: les ciutats d'alt nivell, i les empreses d'èxit que contenen s'estan separant de la resta de l'economia.

Les ciutats han estat durant molt de temps els llocs més productius per fer-hi

negocis, ja que apropen empreses, clients i treballadors. Un banquer es troba a tan sols un trajecte en taxi dels seus clients; un nou restaurant té immediatament 8,4 milions de clients potencials a la porta. On la gent intel·ligent es congrega, la innovació n'és el resultat.

Per a la majoria de ciutats d'èxit, aquests avantatges semblen estar creixent. El 2001, les 50 ciutats més riques i els seus voltants van produir un 27% més per habitant que Amèrica del Nord sencera. Les ciutats més riques d'avui produeixen un 34% més. Mesurada pel PIB total, la desconexió és encara més gran, perquè les ciutats pròsperes estan absorbint un nombre desproporcionat de superfícies urbanitzades dels nord-americans. Entre el 2010 i 2014, la població nord-americana va créixer un 3,1%, i les seves ciutats, un 3,7%. Les 50 ciutats més riques, però, han augmentat un 9,2%.

Durham, la població de la qual va créixer al voltant d'un 7% en aquell període, dona alguns consells sobre què fa

que un lloc esdevingui pròsper. La ciutat es beneficia de la seva proximitat a tres universitats destacades: la Universitat Duke, la Universitat Estatal de Carolina del Nord i la Universitat de Carolina del Nord. El 1959 una planificació amb visió de futur va conduir Durham i els seus veïns més pròxims, Raleigh i Chapel Hill, a establir un parc d'investigació entre les tres ciutats. El propòsit era convèncer els científics de les universitats per iniciar-hi projectes empresarials. Va funcionar; avui, 50.000 persones hi treballen.

A diferència de gran part d'Amèrica del Nord, l'àrea no ha eludit una inversió en infraestructures. L'aeroport de Raleigh-Durham ha estat renovat amb ajuda de negocis locals. Les carreteres estan en bon estat, però una mica concorregudes. Bill Bell, l'alcalde, espera que es desenvolupi un sistema de tramvies en la ciutat; el 2011, els votants van aprovar un augment de l'impost sobre vendes per contribuir a pagar-lo.

La inversió també ha revitalitzat una zona central desfavorida. Durant la

L'èxit de la ciutat de Durham, a Carolina del Nord.

ses estan guanyant poder de mercat (pensen en el domini del mercat de telèfons intel·ligents d'Apple). Un informe de McKinsey atribueix aquesta divergència a la diversitat de ritmes de digitalització de les indústries. Les indústries d'alta digitalització com les de tecnologia, comunicació i serveis professionals, comuns en les ciutats d'èxit, s'han lucrats dels augments més grans dels marges de beneficis. Les empreses endarrerides digitalment, com la sanitat i la venda al detall, no estan progressant tant.

Aquest fet té relació directa amb allò verdaderament important: els salaris. Dos estudis recents suggereixen que la major part de l'augment de la desigualtat en les últimes quatre dècades s'explica per les diferències salarials entre empreses en lloc de dins d'elles. Un secretari probablement guanyarà més treballant per a Goldman Sachs que per al fontaner local; és més lucratiu ser programador a Facebook que en una oficina corporativa. Açò significa que portar treballadors altament qualificats a una àrea no és suficient per garantir salaris alts; les bones empreses han d'anar, també, a les ciutats.

La fi de la mediocritat

El 2013, Tyler Cowen, un economista en la Universitat George Mason, va predir en el seu llibre *Average is Over* que la fortuna de persones i llocs es tornaria més polaritzada. Va argumentar que treballadors ambiciosos i amb talent voldrien treballar en un nombre relativament reduït de ciutats i regions. Aquests grups dinàmics es beneficiarien dels rendiments a escala creixents i consolidarien els seus avantatges. Les prediccions de Cowen s'estan complint. Mentre que les ciutats d'èxit creixen, quasi el 60% de països rurals està perdent població. Amb el sofriment de les indústries d'esquist i de fabricació, l'atracció de les ciutats d'èxit està creixent encara més. ●

Traducció de Núria López Alemany

major part de la seva història, Durham va fabricar tabac i tèxtil. Quan aquestes indústries van entrar en declivi a finals del segle XX, van deixar un buit a la ciutat. En l'última dècada, però, el buit s'ha anat omplint. La torre de l'antiga fàbrica American Tobacco, amb el logotip de Lucky Strike, encara resisteix, però la fàbrica és ara un "complex" de bars, restaurants i d'empreses tecnològiques on el personal es desplaça amb escúters. El centre d'arts escèniques de la ciutat, a l'altre costat de la carretera, és un dels teatres més concorreguts del país. Bell afirma que la cooperació entre el sector públic i el privat suposa la major part de la inversió.

És poc habitual a Durham que es fracassi en treure a la llum els ingressos estatals. La taxa de participació de la població activa de l'estat, un 61%, és descoratjadora fins i tot per als estàndards americans. En altres llocs, la presència, o absència, de ciutats riques determina la fortuna de l'economia. Els estats amb una de les 50 ciutats més riques d'avui

ha crescut en població un 13% des del 2001. Els 18 estats (la majoria al sud i al sud-oest) sense una ciutat d'aquestes característiques solament han crescut un 7%. Com a resultat, la desigualtat entre estats ha augmentat en l'última dècada i mitja.

Les ciutats riques atrauen normalment empreses d'èxit en expansió. NuvoTronics és jove, ha donat feina a menys de 100 persones i no es va mudar a Durham fins al 2013. La ciutat, però, també allotja empreses sòlides com Cree, que s'encarrega de la il·luminació LED, i empreses gegants com Quintiles, una assessoria que treballa en assajos farmacèutics. Atraure les companyies adequades és important perquè les empreses americanes també difereixen. En les dues últimes dècades, la rendibilitat de les inversions del 10% s'ha més que duplicat, segons un càlcul. La rendibilitat de les empreses regulars ha augmentat poc. Un projecte recent de Jason Furman, de la Casa Blanca, i Peter Orszag, l'antic cap de pressupostos, diu que és possible perquè les millors empre-